

Dachówka karpiówka – materiał na zabytki i nowoczesne konstrukcje

Wielowiekowa tradycja krycia dachów karpiówką spowodowała, że każdy liczący się w świecie producent dachówek ceramicznych, obok całej gamy dachówek zakładkowych, ma w ofercie jeden lub kilka wzorów dachówki karpiówki. Pokrywa ona, oprócz dachówki mnich-mniszka, holenderki czy klasztornej, najwięcej dachów obiektów stanowiących dziedzictwo naszej kultury. Znajdują się one przede wszystkim na terenach byłego zaboru niemieckiego, gdyż właśnie w Niemczech, począwszy od połowy XIX w., datuje się największy rozwój produkcji dachówki karpiówki. Ze względu na niewielkie wymiary karpiówką można kryć trudne elementy dachu, na których nie sposób byłoby zastosować dachówkę zakładkową. Do takich trudnych architektonicznie detali dachowych należy zaliczyć wykonanie: wolego oczka, wieży, miękkiego kosza czy mansardy. Ponadto karpiówka ma walory estetyczne. Ułożona w tzw. rybią łuskę czy koronkę sprawia wrażenie harmonii i lekkości i nadaje budowli odpowiedni charakter.

Karpiówka wytwarzana jest w wielu kształtach i wykończeniach:

- półokrągła (rysunek 1) – najbardziej popularna i tradycyjna forma karpiówki;
- prosta (rysunek 2) – stosowana często do renowacji zabytków
- żłobkowana (rysunek 3) – efektowna dachówka ze żłobieniami występująca w trzech rodzajach: długa zwana berlinką; szeroka tzw. saska oraz krótka tzw. północnoniemiecka;
- gotycka (rysunek 4) – dzięki zastrzonemu łukowi stosowana zarówno na zabytki, jak i w nowoczesnych obiektach;
- sześciokątna (rysunek 5) – daje ciekawy efekt dachu podzielonego na sześciokąty;
- segmentowa (rysunek 6) – forma pośrednia pomiędzy dachówką półokrągłą i prostą;
- łukowa (rysunek 7) – typowa dachówka do renowacji starych dachów;
- wieżowa (rysunek 8) – dachówka prosta o małym formacie stosowana do krycia niewielkich powierzchni, takich jak wieżyczki, daszki, wykusze.

Ze względu na kolorystykę i rodzaj powłoki wyróżnia się:

- dachówki naturalne, które uzyskują barwę w procesie wypalania;

- dachówki angobowane pokrywane przed wypałem specjalną masą ceramiczną (angobą), którą łączy się z gliną podczas wypału, polepsza jej właściwości fizyczne i nadaje kolor (brąz, miedź, antracyt, zieleń itp.);

- dachówki glazurowane – pokrywane przed wypałem tzw. glazurą (angobą szlachetną), która po wypale tworzy na dachówce rodzaj szkliwa, dzięki czemu czyni ją bardzo twardą i nienasiąkliwą oraz nadaje trwały intensywny kolor. Jest ona najlepsza i najdroższa.

Do dachówki karpiówki produkuje się najczęściej ceramicznych dodatków systemowych, takich jak dachówka półokrągła (rysunek 9), dachówka 3/4 (rysunek 10), dachówka 5/4 (rysunek 11), wyrównawcza, okapowa, okapowa wentylacyjna, wykrojona wentylacyjna (rysunek 12), kalenicowa, kalenicowa wentylacyjna, szczytowa (rysunek 13), wypukła (rysunek 14), klinowa, pulpitowa (rysunek 15) oraz wiele innych specjalistycznych dachówek i gąsiorów.

Rys. 1.
Półokrągła

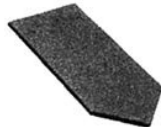
Rys. 2.
Prosta

Rys. 3.
Żłobkowana

Rys. 4.
Gotycka

Rys. 5.
Sześciokątna

Rys. 6.
Segmentowa

Rys. 7.
Łukowa

Rys. 8.
Wieżowa

Rys. 9.
Dachówka 1/2

Rys. 10.
Dachówka 3/4

Rys. 11.
Dachówka 5/4

Rys. 12.
Wykrojona
wentylacyjna
lewa i prawa

Rys. 13. Szczytowa 3/4 i 5/4

Rys. 14.
Wentylacyjna
wypukła

Rys. 15.
Pulpitowa
krótka

Umożliwia to architektowi i dekarzowi zastosowanie karpiówki prawie na każdym dachu.

Obecnie na polskim rynku dachówkę karpiówkę oferują m.in. firmy: „Wiekor”, „Creaton”, „Rupp Ceramika”, „Müller”, „Jopek”, „Cerabud”. Ze względu na wielkość sprzedaży, gamę wykrojów, kształtów, kolorów oraz ceramicznych dodatków systemowych liderem jest firma „Wiekor”, produkująca karpiówkę zarówno na rynek polski, jak i europejski, która uczestniczy w Warsztatach Dekarskich przy firmie „Big Sack”.

Podczas zajęć przeprowadzonych przez firmę „Wiekor” dekarze mogli doskonalić swoje umiejętności układając karpiówkę na wolim oczku oraz przy układaniu tzw. miękiego kosza. Dla wielu z nich były to nowe tematy, które cieszyły się ogromnym zainteresowaniem.

Podczas szkoleń instruktorzy zwracali szczególną uwagę na najczęściej występujące błędy w układaniu karpiówki, które dotyczą m.in. braku wentylacji dachówki. Ze względu na płaską budowę karpiówka jest bowiem materiałem, który wymaga dodatkowej wentylacji w celu jak najszybszego jej osuszenia w przypadku podsiąkania wody, która utrzymuje się pod karpiówką dużo dłużej niż pod

dachówkami zakładkowymi (dodatkowo posiadającymi zamki).

Reasumując, dach dobrze wentylowany wykonany z dachówki karpiówki powinien być pokryty z wykorzystaniem: wentylacyjnego elementu okapowego (długości 1 m bez grzebienia wróblówki), taśm wentylacyjno-uszczelniających na kalenice i grady, dachówki wentylacyjnej okapowej ewentualnie kalenicowej oraz kompletów złożonych z trzech dachówek – wentylacyjnej wypukłej oraz wykrojonej lewej i prawej. Tak wykonany dach może być powodem do dumy i zadowolenia zarówno dla właściciela, wykonawcy, jak i architekta.

Ireneusz Sokołowski

**Dekarzy zainteresowanych udziałem
w Warsztatach Dekarskich
przy firmie „Big-Sack” proszę o kontakt:
Ireneusz Sokołowski
– tel. (022) 723 78 16, 721 10 50.**